

בש"פ 3737/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3737/14

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי לנוער בתל אביב-יפו בתיק עמ"ת 5831-05-14 שניתנה ביום 7.5.2014 על ידי כב' השופטת ל' פרוינד

בשם המבקש: עו"ד ירון דניאל

החלטה

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי לנוער בתל אביב-יפו מיום 7.5.2014 (עמ"ת 5831-05-14, כב' סגן הנשיאה ע' מודריק). בהחלטה זו דחה בית המשפט ערר שהגיש המבקש על החלטת בית משפט השלום לנוער מיום 4.5.2014 (מ"ת 39328-04-14; כב' השופטת ל' פרוינד), וקבע כי יש להשאיר בתוקף את תנאי השחרור המגבילים בהם מצוי המבקש.

רקע

1. ביום 27.4.2014 הוגש כתב אישום כנגד המבקש, יליד 1997, ונגד שני קטינים נוספים, המייחס להם ביצוע של העבירות הבאות: פריצה לבית עסק וגניבה בצוותא לפי סעיפים 407(ב) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), והיזק במזיד לפי סעיף 452 לחוק. על-פי המתואר בכתב האישום, המבקש, שני הקטינים ושני בגירים נוספים, התפרצו לחנות ונטלו ממנה שרשראות, זוגות משקפיים ופריטי לבוש נוספים. הפריצה לחנות בוצעה בשעה 03:30, תוך כדי ניפוץ חלון הראווה של החנות באמצעות לבנה.

במסגרת הליכי המעצר (לאחר הגשת כתב האישום), נקבע כי נשקפת מהמבקש מסוכנות וכי קיימת עילת מעצר. בהחלטה מיום 27.4.2014 פסק בית משפט לנוער כי מדובר בעבירה חמורה שבוצעה בחבורה על רקע שימוש באלכוהול. על-כן, ונוכח הסכמתו של המבקש לקיומן של ראיות לכאורה, נקבע כי הוא ישוחרר למעצר בית בתנאים מגבילים. המבקש הגיש ערר כלפי החלטה זו, אך הערר נדחה ביום 29.4.2014, והמבקש נותר במעצר בית בתנאים מגבילים.

2. ביום 4.5.2014 התקיים דיון מעקבי בבית משפט השלום לנוער בו נבחנו תנאי המעצר בהם נמצאים שלושת הקטינים. במהלך הדיון העלה המבקש בשנית את שאלת קיומה של עילת המעצר. לעניין זה קבע בית משפט השלום כי: "אף מבלי שאעניין בחומר החקירה, אומר כי לא ברורה לי הבקשה מבימ"ש זה לשוב ולדון היום בעילת מעצר. נושא זה נבחן והוכרע ע"י שתי ערכאות. פתוחה הדרך לסנגורים לפנות בבקשת רשות ערר לביהמ"ש העליון, היה וסבורים הם כי ראוי לעשות כן". במהלך הדיון נתבקש בית המשפט לבחון אפשרות לשינוי תנאי מעצר הבית, והוצג בפניו ערב נוסף אשר ביקש לפקח על המשיב במהלך היום במקום עבודתו. בית המשפט דחה את הבקשה וקבע כי אין מקום בשלב זה לקבל את האפשרות שהוצגה. לפיכך נקבע כי התנאים המגבילים בהם מצוי המבקש יותרו על כנם.

כלפי החלטת בית משפט השלום לנוער הוגש ערר לבית המשפט המחוזי. בערר נטען כי לא קיימת עילת מעצר שכן לא ניתנה למבקש אפשרות לממש את זכותו לשימוע טרם הגשת כתב האישום. בנוסף הועלתה טענה של אכיפה בררנית על רקע העובדה שלא הוגשו כתבי אישום כנגד שני הבגירים שהיו מעורבים במעשה. בהתייחס לטענות אלה קבע בית המשפט כי מקומן בהליך אחר ואין להן השפעה על שאלת עילת המעצר, ועל-כן בית המשפט נמנע מלדון בהן. באשר לשאלת קיום עילת המעצר לגופה, נקבע כי נשקפת מהמשיב מסוכנות שכן הוא ביצע עבירת רכוש בצוותא עם אחרים תחת השפעת אלכוהול באופן שיש בו כדי לסכן את הבריות. לעניין התנאים המגבילים, העיר בית המשפט כי "מוכרח להימצא פיתרון מסוים ומכל מקום, הגבלת תנועה כל כך מכבידה על הקטין לאורך זמן, עלולה להיות מסוכנת הרבה יותר מאשר האפשרות שהוא יסתובב בחוצות העיר", ואולם לבסוף נקבע כי אין מקום לשנות את התנאים המגבילים עד לדיון המעקב הבא שהתקיים ביום 13.5.2014. כלפי החלטה זו הוגשה הבקשה שלפניי. מהבקשה עולה כי התקיימו דיונים ביום 13.5.2014 וביום 22.5.2014 אך תנאי השחרור נותרו בשלב זה בעינם.

נימוקי הבקשה

3. הבקשה מופנית כלפי החלטת בית משפט קמא מיום 7.5.2014, אשר עיקריה הובאו לעיל, והיא מתמקדת בקביעת בית משפט קמא כי קיימת עילת מעצר בעניינו של המבקש. המבקש מציג שתי טענות מרכזיות, אשר לשיטתו מעלות שאלות עקרוניות המצדיקות מתן רשות ערר. ראשית טוען המבקש כי בהתאם להלכה שנקבעה בבש"פ

5431/98 פרנקל נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(4) 268 (1998), (להלן: עניין פרנקל), כאשר קטין ללא עבר פלילי מואשם בעבירת רכוש יחידה, לא קמה עילת מעצר כנגדו. שנית נטען כי בית משפט קמא שגה בכך שקבע כי טענת האכיפה הבררנית וטענת העדר השימוע ישמעו בהליך העיקרי וכי אין מקום לדון בהן בשלב בו נבחנת קיומה של עילת מעצר. המבקש ממשיך וטוען כי אם אכן יקבע שלא קיימת עילת מעצר כנגדו, יש לבטל את כל התנאים המגבילים שהוטלו עליו, למעט אלו שיבטיחו שיתייצב בבית המשפט.

דיון והכרעה

4. לאחר עיון בבקשה באתי לכלל מסקנה כי דינה להדחות, וזאת אף בלי להורות על הגשת תשובה. כידוע, רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן רק במקרים המעוררים שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); בש"פ 2786/11 ג'ריסי נ' מדינת ישראל (17.4.2011)). אך לאחרונה שוב חזר בית משפט זה, מפי השופט י' דנציגר, על העקרון האמור, כדלהלן:

"כידוע, ככלל, בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בענייני מעצרים תינתן רק באותם מקרים בהם מגלה הבקשה שאלה משפטית או ציבורית החורגת מענייני הפרטי של המבקש [ראו, למשל: בש"פ 3449/13 אהרון נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (16.5.2013); בש"פ 1260/13 עדאל נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (25.2.2013)]. חריגים מסוימים לכלל זה אפשריים כאשר משתכנע בית המשפט כי קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות מתן רשות או כאשר דחיית הבקשה עלולה לפגוע באופן בלתי סביר בזכויות המבקש [ראו, למשל: בש"פ 1061/12 כאזם נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (3.2.2012); בש"פ 684/12 ברטל נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (31.1.2012); בש"פ 799/12 נהרי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (13.2.2012); בש"פ 3492/13 חזן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (21.5.2013)]" (בש"פ 3562/13 בזלמיט נ' מדינת ישראל (26.5.2014)).

המקרה שלפניי אינו מצוי בגדרם של מקרים אלה, כך שאינו מצדיק מתן רשות ערר.

טענתו הראשונה של המבקש, לפיה נסיבות ביצוע המעשים המיוחסים לו לא מביאות לכלל מסקנה כי נשקפת ממנו מסוכנות המקימה עילת מעצר, היא טענה המתרכזת בענייניו של המבקש באופן ספציפי ואינה מעוררת שאלה המצדיקה מתן רשות ערר. בעניין פרנקל נקבע כי באופן עקרוני עשויה להתקיים עילת מעצר גם בעבירות רכוש, והקביעה באשר להתקיימות או להיעדרות עילת המעצר תלויה בנסיבות המקרה. כמו כן, בעניין פרנקל ובבש"פ 980/14 פלוני נ' מדינת ישראל (18.2.2014), אשר נזכר גם הוא בטיעוני המבקש, לא נקבע באופן גורף כי לא מתקיימת עילת מעצר במקרה של קטין ללא עבר פלילי שביצע עבירת רכוש יחידה, ונאמר כי יש לבחון נסיבותיו של כל מקרה לגופו. בענייניו נקבע כי נסיבות המקרה הספציפיות מקימות עילת מעצר, ולפיכך טענות המבקש בהקשר זה עוסקות ביישום הלכה קיימת על ענייניו-שלו, מה שאינו מצדיק מתן רשות ערר (ראו למשל, רע"פ 9255/10 אבו עראר נ' מדינת ישראל (3.2.2011)). אין מדובר בנוסחאות נוקשות ואין מקום לקביעה גורפת לפיה כשמדובר בקטין ללא עבר

שמואשם בעבירת רכוש יחידה לעולם לא תקום עילת מעצר של מסוכנות.

סבורני כי גם טענתו השנייה של המבקש, לפיה יש מקום לשמוע טענות מקדמיות כבר בשלב הליכי המעצר, אינה מצדיקה מתן רשות ערר ב"גלגול שלישי". אמנם מדובר בשאלה משפטית עקרונית, ואולם נקבע לא אחת כי ככלל השלב הראוי להעלאת טענות מקדמיות הוא בהליך העיקרי ולא בהליך המעצר (בג"ץ 230/07 עטון נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (1.3.2007); בש"פ 9955/07 סטואר נ' מדינת ישראל (18.12.2007); בש"פ 7148/12 כנאנה נ' מדינת ישראל (14.10.2012), (להלן: עניין כנאנה)). המבקש, שסובר אחרת, היפנה להחלטת השופטת ד' ברק-ארז בעניין כנאנה כתומכת בעמדתו לפיה שגה בית משפט קמא בכך שלא דן בטענות המקדמיות שהעלה בפניו. ואולם, אף בעניין כנאנה נקבע כי "באופן כללי, העמדה שאומצה בהחלטות שונות בעניין זה שוללת העלאת טענה של הגנה מן הצדק בהליכים מסוג זה [הליך מעצר - צ.ז.]" (שם, בפסקה 16). אמנם נקבע בעניין כנאנה כי לא ניתן לשלול לחלוטין את האפשרות שבמקרים מסוימים אפשר יהיה להעלות טענת אכיפה בררנית כבר בהליך המעצר, אך באותה נשימה נקבע כי: "דרך המלך להעלאת טענה של אכיפה בררנית עוברת בהליך העיקרי" (שם, בפס' 26). כמו כן הטעמים לקביעה זו, וביניהם הקשיים הרבים שיתעוררו במקרה שבו תידון טענת אכיפה בררנית בהליכי המעצר, פורטו בהרחבה בהחלטת השופטת ד' ברק-ארז (ראו פסקאות 10-26). במקרה דנא סבר בית משפט קמא שאין מקום לדון בטענות המקדמיות כבר בשלב הליך המעצר. שוב ענייננו בישום פרטני של הלכה שנקבעה, ואין לומר עליו שיש עימו סטייה ממשית מהלכה פסוקה שתצדיק מתן רשות ערר ב"גלגול שלישי".

אשר על כן, שתי הטענות שהציג המבקש אינן מציגות שאלה בעלת חשיבות החורגת מעניינם של הצדדים, אי לכך אין מקום ליתן למבקש רשות ערר ודין הבקשה להידחות.

ניתנה היום, כ"ט באייר התשע"ד (29.5.2014).

ש ו פ ט